

Sygn. akt IV CSK 626/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

Protokolant Izabela Czapowska

w sprawie z powództwa S. K.

przeciwko Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej

Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej

w dniu 5 czerwca 2014 r.,

skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 czerwca 2013 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od powoda na rzecz strony
pozwanej kwotę 2 700,- (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w L. zasądził od pozwanego Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. na rzecz powoda S. K. kwotę 98115,26 złotych z tytułu nienależnie potrąconej kary umownej, ze względu na zwłokę w wykonaniu umowy o dzieło, zawartej w warunkach zamówienia publicznego, polegającej na dostarczeniu samochodu ciężarowego o zabudowie specjalistycznej typu śmieciarka z żurawiem wraz z wyposażeniem i kompletem dokumentów. Po rozpoznaniu apelacji obu stron, wyrokiem z dnia 20 czerwca 2013 r., Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że oddalił powództwo, oddalił apelację powoda i zasądził koszty postępowania na rzecz pozwanego.

Sąd Apelacyjny ustalił, że przed wadliwym wykonaniem zamówionego dzieła, powód nie skorzystał z możliwości przyznanych przez przepisy o zamówieniach publicznych, zwrócenia się do zamawiającego o wyjaśnienie treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, pomimo tego że nie posiadał wystarczającej wiedzy co do rodzaju pojemników, jakie posiada pozwany i do rozładunku których ma służyć zamówiony pojazd. W ten sposób naruszony został art. 354 § 2 k.c., a pojazd zamiast oddania go pozwanemu w terminie do dnia 6 lutego 2011 r., został przekazany dnia 2 marca 2011 r., tj. po 24 dniach po terminie określonym w umowie; z tego względu oświadczenie o potrąceniu złożone przez pozwanego z tytułu kary umownej było skuteczne.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 354 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 38 Prawa zamówień publicznych (obecnie jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 907 ze zm., dalej jako p.z.p.), który to przepis stanowi - według skarżącego - o uprawnieniu wykonawcy, a nie o jego obowiązku. Ponadto zarzucił nie wzięcie pod uwagę przez Sąd Apelacyjny art. 29 ust. 1 i art. 30 ust. 1 p.z.p. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji strony pozwanej w całości, a także uwzględnienie powództwa w części zaskarżonej apelacją powoda oraz zasądzenie kosztów postępowania. W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zagadnienie prawne wymagające rozważenia na gruncie rozpoznawanej sprawy polega na dokonaniu analizy tych przepisów Prawa zamówień publicznych, które wymagają od zamawiającego rzetelnego określenia przedmiotu zamówienia. Czyni on to poprzez specyfikację istotnych warunków zamówienia (SIWZ), a przepisy p.z.p. dają prawo wykonawcy zamówienia do uzyskania od zamawiającego wyjaśnienia treści SIWZ, jeśli uważa, że nie rozumie ich w taki sposób, żeby mógł świadomie wykonać zamówienie, zgodnie z potrzebami zamawiającego. Podobne znaczenie ma w dziedzinie umów art. 354 k.c., który ogólnie nakazuje dłużnikowi wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a także ustalonym zwyczajom, jeśli dla danych stosunków występują, gdyż w razie wątpliwości, jak odczytać treść zobowiązania, dłużnik powinien o to zapytać wierzyciela. W tym sensie art. 354 § 2 k.c. przewiduje współdziałanie wierzyciela z dłużnikiem, skoro bowiem ma się do czynienia z umową, to strony tej umowy powinny dążyć do takiego jej wykonania, który im wzajemnie odpowiada. Pomimo więc braku w kodeksie cywilnym tak szczegółowych przepisów, jak w prawie zamówień publicznych, to ogólny art. 354 k.c. wyraża intencję takiego dookreślenia przez strony treści umowy, jeśli nie jest dla nich dostatecznie jasna, żeby umowę tę można było wykonać. Potrzeba taka może wystąpić zwłaszcza w umowie tego rodzaju, jak umowa o dzieło, która została zawarta między stronami, jak ją skonkretyzował w uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny. Toteż zastosowanie w sprawie art. 354 k.c. było całkowicie uzasadnione w sytuacji, gdy nawet bardzo szczegółowe wymagania prawa zamówień publicznych względem umowy okazały się niewystarczające.

Powód w skardze zarzucił, że Sąd Apelacyjny uczynił z uprawnienia wykonawcy do uzyskania od zamawiającego wyjaśnienia treści SIWZ - obowiązek wykonawcy, przez co z jego niewykonania uczyniono główną przyczynę niewłaściwego zrealizowania zamówienia. Tymczasem, zdaniem powoda, to pozwany jako zamawiający miał obowiązek takiego opisanie przedmiotu zamówienia, aby dla wykonawcy było zrozumiałe, na czym ma polegać dzieło, które ma wykonać w rezultacie wygrania przetargu w trybie zamówienia

publicznego. Skarżący wskazał na bardzo dokładne wymagania odnośnie do treści zamówienia, jakie stawia zamawiającemu art. 29 i art. 30 p.z.p., uważając za wadliwe uznanie, pomimo tych przepisów, iż art. 38 p.z.p. stanowi normę nakładającą na wykonawcę obowiązek wyjaśnienia treści SIWZ. Skutkuje to przerwaniem na wykonawcę odpowiedzialności za nieprecyzyjne sformułowanie SIWZ, podczas gdy to do obowiązków zamawiającego należy tak opisać przedmiot zamówienia, aby uwzględnił on wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na przedmiot zamówienia.

Analizując tę kwestię należy stwierdzić, że skarżącemu nie można odmówić racji, iż przepisy prawa zamówień publicznych starają się maksymalnie dokładnie wskazać na elementy zamówienia, konkretyzując ofertę, po to aby zachować jednakowe warunki zamówienia dla wszystkich przedsiębiorców starających się o pozyskanie zamówienia publicznego. Jednakże nie można zapominać o roli, jaką pełnią strony umowy o dzieło, nawet jeśli po obu stronach występują przedsiębiorcy. W niniejszej sprawie to się łatwo uwidoczniło. Zamawiającym było miejskie przedsiębiorstwo komunalne, zajmujące się wywozem śmieci i to stanowiło przedmiot jego działalności gospodarczej. Do wykonywania tej działalności potrzebny był mu pojazd specjalistyczny, śmieciarka, który zamierzał zamówić w obowiązującym go trybie zamówień publicznych od przedsiębiorcy, którego przedmiotem działalności była produkcja takich pojazdów. Jak wynika z ustaleń, chodziło o samochód ciężarowy o zabudowie specjalistycznej (śmieciarka) z żurawiem wraz z wyposażeniem. Stający do przetargu powód jako wykonawca otrzymał potrzebne informacje o przedmiocie zamówienia, w tym SIWZ, zgodnie z powoływanymi już przepisami prawa zamówień publicznych. Jako przedsiębiorca trudniący się wykonywaniem takich zamówień, jak będące przedmiotem umowy, powinien wiedzieć, że w eksploatacji znajdują się różnego rodzaju pojemniki na śmieci, w tym takie, które są starszego typu i takie, które jako nowy typ mają innego rodzaju tzw. dzwon, a to decyduje o rodzaju urządzenia, montowanego w śmieciarce.

Sąd drugiej instancji zasadnie nie podzielił stanowiska zawartego w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego, który uznał, że pozwane przedsiębiorstwo nie wykazało, żeby powód jako wykonawca śmieciarki miał

mieć wiedzę o znajdowaniu się w eksploatacji na rynku lokalnym pojemników starszego typu, gdyż na to powinien zwrócić uwagę pozwany. Przeciwnie, to pozwany będący tylko przedsiębiorcą wykonującym usługi komunalne w stosunkowo małym mieście nie musiał wiedzieć o występowaniu pojemników starszego i nowego typu, o różnym kształcie tzw. dzwona i dlatego w SIWZ na to w ogóle nie wskazał. Z kolei powód, producent pojazdów specjalistycznych, powinien to wiedzieć, mogąc mieć wątpliwości zwłaszcza w sytuacji, w której, jak wynika z oznaczenia stron, przedsiębiorstwo wykonawcy miało siedzibę w drugiej części Polski w stosunku do miejsca, gdzie miał być eksploatowany zamawiany pojazd.

W każdym razie, wbrew twierdzeniom powoda, to bardziej na nim - uwzględniając zawodową staranność wymaganą od profesjonalisty przy wykonywaniu zobowiązania (art. 355 § 2 k.c.) - niż na pozwanym ciążył obowiązek zainteresowania się tym, jakie cechy dodatkowe powinien posiadać zamówiony u niego pojazd, skoro zawodowo trudni się taką produkcją. Z ustaleń wynika, że wiedział o istnieniu pojemników starego typu, tyle że nie były już one powszechnie stosowane. Niewystarczającą fachowość powód wykazał także wtedy, jak wynika z ustaleń opartych na zeznaniach świadka, cytowanego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, gdy zwrócił się do producenta pojemników o ich dokumentację, a jej nie otrzymawszy zadowolił się odręcznym rysunkiem pojemnika „na kartce papieru w kratkę, która to informacja nic nie mówiła”. Świadek ten zeznał także, że „nie posiadając danych od producenta na temat pojemników, zmiany otwieracza robiliśmy na zasadzie prób i błędów”. W świetle tego od profesjonalisty tym bardziej wymagałoby się większej staranności, a w szczególności zwrócenia się do zamawiającego o udzielenie potrzebnych informacji. Z tego wynika, że w danych okolicznościach składanego i przyjmowanego zamówienia publicznego oraz wątpliwości występujących po stronie wykonawcy, art. 38 p.z.p. stanowi w związku z art. 354 § 2 k.c. nie tylko uprawnienie, ale także obowiązek wykonawcy zwrócenia się do zamawiającego o wyjaśnienie treści SIWZ; zaniechanie tej powinności może być podstawą zarzucenia wykonawcy niedochowania należytej staranności wymaganej od przedsiębiorcy przez art. 355 § 2 k.c.

W rozpoznawanej sprawie przesłanki te zostały wypełnione i dlatego zasadne było naliczenie kar umownych za okres zwłoki w wykonaniu zobowiązania niepieniężnego przez powoda i potrącenie tej kwoty z należności powoda za wykonanie dzieła.

Z tych względów należało na podstawie art. 398¹⁴ skargę kasacyjną oddalić, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.